

21 501-31 Raad voor de Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken

25 295 Infectieziektenbestrijding

Nr. 609 Verslag van een schriftelijk overleg
Vastgesteld 20 april 2021

De vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 29 januari 2021 over de kabinetsappreciatie Mededeling Europese Commissie: COVID-19: Appreciatie Veilig de Winter Door (Kamerstuk 25 295, nr. 947).

De vragen en opmerkingen zijn op 9 maart 2021 aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voorgelegd. Bij brief van 19 april 2021 zijn de vragen beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Lodders

Adjunct-griffier van de commissie,
Heller

Inhoudsopgave

- I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**
- II. Reactie van de minister**

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de kabinetsappreciatie aangaande de mededeling van de Europese Commissie “COVID-19: “Waakzaam de winter door”. Deze leden hebben hierbij nog enkele vragen.

De leden van de VVD-fractie lezen dat het kabinet de oproep van de Europese Commissie, om personen die willen reizen te stimuleren zich in te laten enten met een griepvaccin, niet kan steunen omdat hiervoor een medische onderbouwing ontbreekt. Kan het kabinet aangeven met welke onderbouwing deze oproep dan wel is gedaan?

Voorts lezen de leden van de VVD-fractie dat wordt gewerkt aan een wettelijke verplichting voor Europese Unie (EU)-burgers om vanuit een COVID-19-risicogebied een negatieve testuitslag te overleggen bij aankomst in Nederland. Kan het kabinet aangeven wat de stand van zaken in dit kader is en wanneer de Kamer het wetsvoorstel kan verwachten?

Wanneer kan de Kamer een uitwerking verwachten van een vrijwillig en digitaal formulier, dat reizigers afkomstig uit een COVID-19-risicogebied moet informeren over de geldende maatregelen, zoals het quarantaineadvies?

Vragen en opmerkingen van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de kabinetsappreciatie aangaande de mededeling van de Europese Commissie “COVID-19: “Waakzaam de winter door”.

Genoemde leden steunen Europese coördinatie op het gebied van COVID-19. Er zijn recent meerdere schriftelijke inbrengen geweest over dit thema, bijvoorbeeld over reizen, sneltesten en vaccineren. Desalniettemin hebben deze leden nog enkele vragen.

De leden van de D66-fractie realiseren zich dat de mededeling deels gedateerd is. De mededeling bevatte onder andere aanbevelingen voor veilige feestdagen. Hoe is navolging gegeven aan deze adviezen? In hoeverre is door lidstaten, net als Nederland, gehoor gegeven aan deze oproep? Genoemde leden vragen het kabinet of er een analyse is van het effect van de feestdagen en de bijbehorende maatregelen per land. Vanwege de feestdagen is immers in andere landen een flinke toename geweest van het aantal besmettingen. Dit kunnen belangrijke lessen zijn richting andere feestdagen.

De leden van de D66-fractie lezen dat de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) in december al schatte dat in ongeveer 60% van de landen in de Europese regio een vorm van ‘pandemievermoeidheid’ bestaat onder de bevolking. Is aan te geven hoe deze pandemievermoeidheid zich heeft ontwikkeld de afgelopen maanden? Op welke wijze is er afstemming met andere Europese lidstaten hoe zij deze pandemievermoeidheid bestrijden? Kan het kabinet daar enkele voorbeelden van geven?

Vragen en opmerkingen van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinksfractie hebben kennisgenomen van de kabinetsappreciatie aangaande de mededeling van de Europese Commissie “COVID-19: “Waakzaam de winter door”. Deze leden hebben nog enkele resterende vragen.

Versterken van testen en traceren

De leden van de GroenLinks-fractie constateren dat de Commissie lidstaten aanbeveelt om testen en traceren te versterken. De Commissie stelt zelfs dat testen een ‘sleutelrol’ speelt. Deelt het kabinet deze opvatting? Wat is de appreciatie van de Commissie betreffende

regionale al dan wel landelijke populatietesten?

Veilig reizen

De leden van de GroenLinks-fractie stellen vast dat de Commissie aanbeveelt om een *passenger locator form* (PLF) te gebruiken. Wordt in deze aanbeveling volgens het kabinet nog een verschil gemaakt tussen reizigers over land en per vliegverkeer? Wanneer wordt dergelijk digitaal formulier gerealiseerd en op welke wijze wordt hier vervolgens ruchtbaarheid aan gegeven?

Prioritering gezondheidszorg

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennisgenomen van het feit dat de Commissie ondersteuning, coördinatie en/of aanvulling aanbiedt. Van welke ondersteuning en coördinatie maakt het kabinet gebruik die concreet door de Commissie worden aangeboden? Vindt het kabinet dat er een grote rol is weggelegd voor de Commissie rondom een brede Europese corona-aanpak of niet?

Vaccinatiestrategieën

De leden van de GroenLinks-fractie vragen het kabinet of het in contact is met andere lidstaten over de vaccinatiestrategieën van de lidstaten. Wat is de appreciatie van het kabinet over het vaccinatiebewijs waar de Commissie aan werkt?

Regeling geliefden uit derde landen

Tot slot vragen de leden van de GroenLinks-fractie aan het kabinet wanneer de regeling ‘Geliefden Uit Derde Landen’ weer in werking wordt gesteld. Genoemde leden ontvangen schrijnende verhalen van mensen waar vanwege allerlei omstandigheden, waaronder gezondheidsredenen, hereniging tijdens de vorige regeling niet heeft kunnen plaatsvinden. Ontvangt het kabinet deze signalen ook? Staat het kabinet in contact met de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) om meer maatwerk toe te passen? Kunnen een dubbele test én verplichte quarantaine in dit kader uitkomst bieden?

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de kabinetsappreciatie aangaande de mededeling van de Europese Commissie “COVID-19: “Waakzaam de winter door”. Genoemde leden vragen waarom de kabinetsappreciatie bijna twee maanden na de mededeling van de Commissie naar de Kamer is verstuurd, waardoor het schriftelijk overleg pas plaatsvindt nu de winter alweer bijna voorbij is. Voorts vragen deze leden wat het kabinet over zijn vaccinatiestrategie heeft gerapporteerd aan de Europese Commissie en welke informatie hierover uitgewisseld is. Tot slot vragen deze leden waarom het kabinet van mening is dat voor het stimuleren van personen die moeten reizen geen medische onderbouwing is om zich te laten inenten met een griepvaccin, gelet op het feit dat de Commissie dit aanraadt.

II. Reactie van de minister

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

Vraag 1

De leden van de VVD-fractie lezen dat het kabinet de oproep van de Europese Commissie, om personen die willen reizen te stimuleren zich in te laten enten met een griepvaccin, niet kan steunen omdat hiervoor een medische onderbouwing ontbreekt. Kan het kabinet aangeven met welke onderbouwing deze oproep dan wel is gedaan?

Antwoord 1

De Europese Commissie heeft niet aangegeven waarop deze oproep is gebaseerd.

Vraag 2

Voorts lezen de leden van de VVD-fractie dat wordt gewerkt aan een wettelijke verplichting voor Europese Unie (EU)-burgers om vanuit een COVID-19-risicogebied een negatieve testuitslag te overleggen bij aankomst in Nederland. Kan het kabinet aangeven wat de stand van zaken in dit kader is en wanneer de Kamer het wetsvoorstel kan verwachten?

Antwoord 2

Inmiddels zijn reizigers uit zowel de Europese Unie, als buiten Europa verplicht over een test te beschikken wanneer zij uit een hoogrisicogebied naar Nederland reizen. Reizigers uit hoogrisicogebieden die per vliegtuig, schip of internationale bus of trein naar Nederland reizen, zijn verplicht om te beschikken over een negatieve NAAT(PCR)-testuitslag van maximaal 72 uur bij aankomst in Nederland. Daarnaast dienen reizigers uit hoogrisicogebieden die per vliegtuig of veerboot naar Nederland reizen ook te beschikken over een negatieve sneltest van maximaal 24 uur oud bij het aan boord gaan van het vliegtuig/de veerboot. Indien de NAAT/PCR-test binnen 24 uur voor het boarden is afgenomen, vervalt de verplichte sneltest.

Vraag 3

Wanneer kan de Kamer een uitwerking verwachten van een vrijwillig en digitaal formulier, dat reizigers afkomstig uit een COVID-19-risicogebied moet informeren over de geldende maatregelen, zoals het quarantaineadvies?

Antwoord 3

Inmiddels bestaat er een digitale Quarantaine Reischeck. Reizigers kunnen hiermee snel vinden welke maatregelen voor hen van toepassing zijn en meer informatie vinden over ondersteuning tijdens de quarantaineperiode

Vragen en opmerkingen van de D66-fractie

Vraag 1

De leden van de D66-fractie realiseren zich dat de mededeling deels gedateerd is. De mededeling bevatte onder andere aanbevelingen voor veilige feestdagen. Hoe is navolging gegeven aan deze adviezen? In hoeverre is door lidstaten, net als Nederland, gehoor gegeven aan deze oproep? Genoemde leden vragen het kabinet of er een analyse is van het effect van

de feestdagen en de bijbehorende maatregelen per land. Vanwege de feestdagen is immers in andere landen een flinke toename geweest van het aantal besmettingen. Dit kunnen belangrijke lessen zijn richting andere feestdagen.

Antwoord 1

Ten tijde van de feestdagen was de epidemiologische situatie in de meeste lidstaten dusdanig dat er helaas weinig ruimte was voor versoepelingen. Hierdoor viel de piek in de meeste lidstaten na de feestdagen gelukkig mee. Wel zagen we in bijvoorbeeld Canada en de Verenigde Staten wel dat er een piek ontstond na versoepelingen rond Thanksgiving. Het effect van de feestdagen op de verspreiding van het virus is moeilijk te duiden. Vanwege het effect van de feestdagen op het testgedrag van mensen tonen de besmettingscijfers rondom de feestdagen grote fluctuaties. Tijdens de feestdagen gold bovendien een afwijkend maatregelenpakket: er was sprake van een tijdelijke verlichting van de lockdown rond de feestdagen (zoals bijvoorbeeld het aantal mensen dat als thuisbezoek ontvangen mocht worden), gevolgd door een verzwaring van de maatregelen in januari. De “wild” of “oude” COVID-19 variant was tijdens de feestdagen nog dominant (ca. 1-5% was de VK-variant), maar de besmettelijke VK-variant was bezig met een snelle opmars. Daardoor hebben we ook gezien dat het aantal besmettingen een tijd is afgenomen, terwijl de “tweede” VK-epidemie juist nog aan het toenemen was. Vanwege al deze factoren die een belangrijk effect hebben op het verloop van het virus (naast natuurlijk de naleving van de maatregelen) is het niet mogelijk om te zeggen welk effect de feestdagen op de cijfers hebben gehad. Wel kunnen we natuurlijk kijken naar het verloop van de epidemie na de feestdagen, zonder daaruit te concluderen dat dat door één factor veroorzaakt is.

Vraag 2

De leden van de D66-fractie lezen dat de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) in december al schatte dat in ongeveer 60% van de landen in de Europese regio een vorm van ‘pandemievermoeidheid’ bestaat onder de bevolking. Is aan te geven hoe deze pandemievermoeidheid zich heeft ontwikkeld de afgelopen maanden? Op welke wijze is er afstemming met andere Europese lidstaten hoe zij deze pandemievermoeidheid bestrijden? Kan het kabinet daar enkele voorbeelden van geven?

Antwoord 2

De pandemievermoeidheid is een ontwikkeling waarmee we al enige tijd rekening houden in de communicatie naar burgers. Het is een ontwikkeling die we in de meeste lidstaten zien. Tijdens videoconferenties van ministers van volksgezondheid wordt er door diverse lidstaten aandacht gevraagd voor de wens van EU burgers om maatregelen te versoepelen en het optreden van ‘pandemievermoeidheid’. De protesten tegen lockdownmaatregelen zien we terug in heel veel landen zoals de protesten in Dublin op 27 februari jl. of de protesten in Brussel op 31 januari jl.

Vragen en opmerkingen van de GroenLinks-fractie

Vraag 1

De leden van de GroenLinks-fractie constateren dat de Commissie lidstaten aanbeveelt om testen en traceren te versterken. De Commissie stelt zelfs dat testen een ‘sleutelrol’ speelt. Deelt het kabinet deze opvatting? Wat is de appreciatie van de Commissie betreffende regionale al dan wel landelijke populatietesten?

Antwoord 1

Het kabinet deelt dit beeld, zicht houden op het virus is onmisbaar. Daarvoor bestaan verschillende instrumenten. Eén van de belangrijkste instrumenten is het testbeleid waarmee het virus wordt opgespoord. Via het testbeleid bestaat zicht op de verspreiding van het virus en de vestiging van nieuwe varianten. Met veel testen, waaronder ook door (begeleide) zelfafname, kan de samenleving meer ruimte krijgen om veiliger deel te nemen aan het sociale leven, veiliger werken en veiliger studeren. De komende maanden wordt hier sterk op ingezet. De Commissie is sterk voorstander van veel testen en van gericht testen om zo het virus te bedwingen.

Vraag 2

De leden van de GroenLinks-fractie stellen vast dat de Commissie aanbeveelt om een passenger locator form (PLF) te gebruiken. Wordt in deze aanbeveling volgens het kabinet nog een verschil gemaakt tussen reizigers over land en per vliegverkeer? Wanneer wordt dergelijk digitaal formulier gerealiseerd en op welke wijze wordt hier vervolgens richtbaarheid aan gegeven?

Antwoord 2

Op dit moment wordt er gewerkt aan een wetsvoorstel quarantaineplicht voor reizigers uit een hoogrisicogebied. Daarbij wordt ook gewerkt aan een digitale vorm van quarantaineverklaringen. Mijn ambitie is deze digitale vorm zo spoedig mogelijk operationeel te hebben. U bent hierover geïnformeerd in de Stand van zakenbrief COVID-19 van 23 maart jl.¹

Vraag 3

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennisgenomen van het feit dat de Commissie ondersteuning, coördinatie en/of aanvulling aanbiedt. Van welke ondersteuning en coördinatie maakt het kabinet gebruik die concreet door de Commissie worden aangeboden? Vindt het kabinet dat er een grote rol is weggelegd voor de Commissie rondom een brede Europese corona-aanpak of niet?

Antwoord 3

De Europese Commissie heeft een belangrijke rol bij de bestrijding van deze grensoverschrijdende pandemie aangezien het virus zich niet houdt aan grenzen. De hulp vanuit de Commissie ziet het kabinet vooral vanuit het oog van grensoverschrijdende activiteiten en bij het delen van ontwikkelingen en kennis. Het RIVM werkt dan ook samen met het Europees Centrum voor Ziekte preventie en bestrijding (ECDC). Daarnaast heeft het kabinet waardering voor de rol die de Europese Commissie speelt op het terrein van de vooraankoop van Covid-19 vaccins en de coördinatie van grensmaatregelen om het vrij verkeer van personen zoveel mogelijk te faciliteren.

Vraag 4

De leden van de GroenLinks-fractie vragen het kabinet of het in contact is met andere lidstaten over de vaccinatiestrategieën van de lidstaten. Wat is de appreciatie van het kabinet over het vaccinatiebewijs waar de Commissie aan werkt?

¹ Kamerstuk 25295, nr 1063

Antwoord 4

Het kabinet is regelmatig in contact met andere lidstaten en met de ambassades aldaar over ontwikkelingen rond COVID-19, vaccinatiestrategieën worden hier zeker in meegenomen. De Commissie heeft op 17 maart een pakket van maatregelen gepresenteerd. Onderdeel hiervan is een voorstel voor een verordening voor een Digitaal Groen Certificaat. De voorgestelde verordening betreft een (technisch) kader voor de afgifte, verificatie en acceptatie van interoperabele certificaten inzake COVID-19-vaccinatie, -testen en –herstel. Doel is om het vrij verkeer van personen te faciliteren. Lidstaten worden verplicht deze certificaten af te geven, zowel digitaal als op papier. Er dient een digitaal systeem te worden opgezet waarbij een vaccinatie, negatieve testuitslag en verklaring van herstel kunnen worden omgezet in een bewijs, dat als basis dient voor een EU Digitaal Groen Certificaat. De appreciatie van het kabinet is op 26 maart 2021 met uw Kamer gedeeld (Kamerstukken 22 112 en 25 295, nr. 3068), de antwoorden op uw vragen in het Schriftelijk overleg zijn uw kamer op 12 april toegekomen (Kamerstuk 22 112, nr. 3082). Het Comité van Permanent Vertegenwoordigers heeft op 14 april jl. het voorzitterschap mandaat gegeven om de onderhandeling in triloog te starten. Nederland zet zich tijdens de onderhandelingen in conform de inzet zoals gedeeld met uw kamer. Eind april wordt het mandaat voor onderhandeling van de verordening in het Europees Parlement besproken. Het is de inzet van het Portugees voorzitterschap dat de verordening eind juni na afsluiting van de triloog wordt aangenomen. Ondertussen is de verkenning gestart hoe dit in Nederland geïmplementeerd kan worden. In de volgende stand van zakenbrief zal ik uitgebreider terugkomen op deze implementatie.

Vraag 5

Tot slot vragen de leden van de GroenLinks-fractie aan het kabinet wanneer de regeling ‘Geliefden Uit Derde Landen’ weer in werking wordt gesteld. Genoemde leden ontvangen schrijnende verhalen van mensen waar vanwege allerlei omstandigheden, waaronder gezondheidsredenen, hereniging tijdens de vorige regeling niet heeft kunnen plaatsvinden. Ontvangt het kabinet deze signalen ook? Staat het kabinet in contact met de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) om meer maatwerk toe te passen? Kunnen een dubbele test én verplichte quarantaine in dit kader uitkomst bieden?

Antwoord 5

Op 16 maart jl. is de tijdelijk regeling langeafstandsgeliefden weer in werking getreden. Dit geldt ook voor de regeling voor zakenreizigers, studenten (kort verblijf), kennismigranten (kort verblijf) en professionals uit de culturele en creatieve sector. U bent hierover geïnformeerd in de brief Coronamaatregelen van 8 maart jl.²

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

Vraag 1

Genoemde leden vragen waarom de kabinetsappreciatie bijna twee maanden na de mededeling van de Commissie naar de Kamer is verstuurd, waardoor het schriftelijk overleg pas plaatsvindt nu de winter alweer bijna voorbij is.

² Kamerstuk 25 295, nr. 1032

Antwoord 1

Het interdepartementale afstemmingstraject van de kabinetsappreciatie heeft vanwege het kerstreces langer geduurd dan te doen gebruikelijk. Dat laat onverlet dat het kabinet de aanbevelingen van de Commissie intussen heeft bestudeerd en waar relevant ter harte genomen.

Vraag 2

Voorts vragen deze leden wat het kabinet over zijn vaccinatiestrategie heeft gerapporteerd aan de Europese Commissie en welke informatie hierover uitgewisseld is.

Antwoord 2

Iedere lidstaat is door de Europese Commissie gevraagd wekelijks te rapporteren over de vaccinatie strategieën aan het ECDC, dit wordt verwerkt in hun vaccine tracker. We rapporteren daar onder andere hoeveel personen zijn gevaccineerd en hoe het staat met de leveringen van vaccins.

Vraag 3

Tot slot vragen deze leden waarom het kabinet van mening is dat voor het stimuleren van personen die moeten reizen geen medische onderbouwing is om zich te laten inenten met een griepvaccin, gelet op het feit dat de Commissie dit aanraadt.

Antwoord 3

In Nederland bieden we vanuit de Rijksoverheid griepvaccinatie aan, aan 60-plussers en medische risicogroepen. Vanwege de coronacrisis was de opkomst voor griepvaccinatie lastig in te schatten en hebben we voor deze groepen extra vaccins ingekocht. De opkomst was echter nog hoger dan waar we rekening mee hadden gehouden. Er waren dan ook geen vaccins beschikbaar voor nieuwe doelgroepen zoals gezonde reizigers. Zie ook het antwoord op vraag 1 van de VVD-fractie.